

Complexnummer: 517863

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Modelhoeve

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

517864, 517865, 517866, 517867

Woonplaats

Hazerswoude-Dorp

Gemeente

Alphen aan den Rijn

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Voorweg 73, 2391 AC te Hazerswoude-Dorp

Complexomschrijving

Inleiding

BOORDERIJCOMPLEX uit 1883. Opdrachtgever was mr. Dirk Visser, ambachtsheer van Hazerswoude, die zijn kennis en vermogen op deze wijze besteedde aan de bevordering van de landbouw. Van 1886 tot zijn overlijden in 1890 was hij voorzitter van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw. In de landelijke politiek was Visser sinds 1882 actief als lid van de Eerste Kamer en sinds 1885 van de Tweede Kamer en adviseerde op financieel en landbouwkundig terrein. Omstreeks 1880 had hij in het nabijgelegen Oudshoorn de 'Leerhoeve' laten bouwen. Deze inmiddels gesloopte boerderij had een vergelijkbare architectuur en opzet als de 'Modelhoeve' en had vooral een educatieve functie. De benaming 'Modelhoeve', die op 19de- en 20ste-eeuwse topografische kaarten voorkomt, geeft aan dat dit boerderijcomplex, dat bovendien opvalt door zijn omvang en de bijzondere plattegrondindeling, een meer experimenteel karakter heeft gehad. De grote boter- en kaasmakerij genoot destijds in binnen- en buitenland grote bekendheid. De uniformiteit in stijl van de verschillende onderdelen versterkt de eenheid van het complex, dat bovendien opvalt door de relatief hoge mate van gaafheid van de verschillende onderdelen. Aanvankelijk werd de 'Modelhoeve' gepacht door de gebroeders Bruyn. Na een openbare verkoop van de boerderij door mw. C.A. Visser (een zuster van D. Visser) in 1906 kwam deze in het bezit van de heer A.D. Stokman, wiens nazaten de boerderij nog steeds in bedrijf hebben.

Het complex bestaat uit de volgende onderdelen:

1. boerderij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

2. landbouwschuur

3. wagenschuur

4. varkensschuur

Omschrijving

Het boerderijcomplex staat in de omstreeks 1865 drooggemaakte 'Hazerswoudsche Droogmakerij', even ten westen van de dorpskern van Hazerswoude-Dorp. Het ligt enige tientallen meters van de Voorweg en is toegankelijk middels een lange oprit, die evenals een groot deel van het erf, wordt omgeven door een eenvoudig houten hekwerk. Op het ruim opgezette erf, dat zich conformeert aan de verkavelingsrichting, staat het dwarsgeplaatste woongedeelte van de boerderij met de voorgevel (noord) - afgeschermd door drie karakteristieke leilinden - gericht naar de Voorweg. De wagenschuur staat evenwijdig aan de oprijlaan, ten oosten van de boerderij, maar ligt iets verder terug op het erf. Tussen de beide gebouwen leidt een met klinkers bestrate oprit naar het achtererf. Hier bevindt zich aan de zuidzijde achter de boerderij, in het verlengde van het dwarsgeplaatste deel, de landbouwschuur. Haaks daarop staan ten oosten twee varkensschuren, waarvan de meest westelijk voor de bescherming van belang is. De overige bijgebouwen, waaronder een hooiberg vallen buiten de bescherming van rijkswege. Verder staan diverse loofbomen verspreid over het erf, vooral aan noord- en zuidzijde. Het geheel wordt rondom omgeven door weiland.

Waardering

Het boerderijcomplex 'Modelhoeve' is architectuur- en cultuurhistorisch van algemeen belang als een zeldzaam en vroeg voorbeeld van een rijk uitgevoerde boerderij met bijgebouwen in Eclectische stijl uit het laatste kwart van de 19de eeuw. Bovendien is de boerderij van innovatieve waarde vanwege het experimentele karakter en als onderdeel van een bijzondere historische agrarische ontwikkeling uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

Van algemeen architectuurhistorisch belang vanwege de fraaie vormgeving en bijzondere detaillering van hoofd- en bijgebouwen, die deels samenhangt met de functie. De boerderij is tevens van belang vanwege de sterke herkenbaarheid en de hoge mate gaafheid van zowel het in- als exterieur.

Van ensemblewaarde door de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 517864

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82971/192

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hazerswoude-Dorp	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hazerswoude-Dorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hazerswoude	D			1668

Omschrijving**

Inleiding

BOERDERIJ, als onderdeel van het boerderijcomplex 'Modelhoeve', uit 1883, uitgevoerd in een eclectische bouwstijl met van de renaissance afgeleide stijlmotieven. De indeling van het interieur bestond behalve uit het woonhuis uit de werkkeuken in de linkerzijvleugel met daarachter het dorsgedeelte en op de verdieping opslag voor graan en hooi. De dwarsvleugel ernaast was bestemd voor jongvee, paarden en als koetshuis, terwijl in de grote stal onder dubbel zadeldak de koeien werden gestald. Deze vierbeukige stal achter het woongedeelte, die in 1963 gedeeltelijk is verbouwd en vernieuwd vanuit het bestaande vloeroppervlak en deels met behoud van de oorspronkelijke gevelindeling op de begane grond, is ten dele voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Monumentale boerderij op een samengestelde plattegrond, opgebouwd vanuit een U-vorm met twee bouwlagen (danwel één bouwlaag met mezzanino) onder afzonderlijke daken, waarbij zich binnen het omsloten gedeelte een éénlaags vierbeukig stalgedeelte met lagere noklijn bevindt. De daken zijn gedekt met gesmoorde kruispannen en hebben deels loden hoekkepers. De gevels zijn opgetrokken uit grauwe baksteen (kruisverband) met strekken en segmentbogen boven deuren en vensters. De keldervensters bevinden zich in met gietijzeren roosters afgedekte koekoeken tegen de voor- en linker zijgevel. Gele baksteen is decoratief toegepast bij een deel van de strekken, evenals in een uitkragend gemetseld fries onder de gootlijst van het woongedeelte. De voorgevel van het woongedeelte is bovendien verlevendigd met decoratief crèmekleurig pleisterwerk voor ondermeer sierbanden en aanzet- en sluitstenen van ontlastingsbogen. De gootlijsten zijn van hout. Hardsteen is toegepast voor de lekdorpels, stoeptreden, de koekoeken en de plint van het hoofdvolume van het woongedeelte.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vensters van het woongedeelte zijn zesruitsschuiframen, deels voorzien van persiennes. De licht getoogde mezzaninovensters hebben een verticale tweeruits roedenverdeling. De (bedrijfs)deuren, zowel enkele als dubbele, zijn opgeklampt en uitgevoerd met diagonaalsgewijze latten en voorzien van smeedijzeren beslag.

Het dwarsgeplaatste woongedeelte, waarvan de nokrichting evenwijdig loopt aan de Voorweg, bestaat uit een kelder, begane grond en een zolderverdieping, deels uitgevoerd als mezzanino. Het langgerekte grondplan heeft een breder hoofdvolume onder een schilddak met schoorstenen op de hoeken. De flankerende, smallere zijvolumes zijn gedekt door zadeldaken, waarvan de lagere nok aansluit op het hoofdvolume. Het hoofdvolume van de symmetrisch ingedeelde voorgevel bestaat uit een lijstgevel van vijf venstereenheden, waarbij de hoeklisenen en de rijk versierde middenrisaliet voorzien zijn van gepleisterde sierbanden. De middenrisaliet wordt bekroond door een door een gootlijst stekende gemetselde dakkapel met gebroken fronton en gepleisterde vleugelstukken. De entreedeur in de middenrisaliet is uitgevoerd als een dubbele, van snijwerk voorziene paneel deur met voor de ruitjes decoratief siersmeedwerk. De deur bevindt zich in een iets verdiept gelegen, rood gesausde omlijsting, waarvan de strek is voorzien van gepleisterde aanzetstenen. Deze lopen als sierband door over de middenrisaliet en de decoratief uitgevoerde sluitblokken. Erboven is, ter hoogte van de borstwering van het zoldervenster, een omlijst gepleisterd spaarveld met gekleurde terracotta tegeltjes in een geometrisch patroon aangebracht. Aan weerszijden van het venster bevinden zich kleine rechthoekige spaarvelden en een gepleisterde sierband met in haut-reliëf de aanduiding 'ANNO' en '1883'. Aan weerszijden van de entreepartij bevinden zich op de begane grond twee vensters met daarboven op de verdieping een zoldervenster.

De iets terugliggende zijvolumes hebben in de voorgevel elk één venster met op de verdieping een zoldervenster. De kopgevels hebben op de begane grond elk één venster. De beide geveltoppen zijn uitgevoerd als een aan de onderzijde door een dubbel openslaand zolderluik doorbroken driehoekig gebroken fronton met houten omlijsting. In de rechter kopgevel ontbreekt deze omlijsting grotendeels en is het luik vervangen door een modern venster.

De linker tweelaagse zijvleugel sluit aan op de linker zijgevel van het woongedeelte. Het wordt gedekt door een zadeldak waarin ventilatiekappen en heeft aan de voorzijde een wolfseind. Aan de achterzijde sluit de nok op de haaks daarop aansluitende achtervleugel. De langgevel wordt in het midden onderbroken door een een segmentboogvormig zolderluik onder een steekkapje.

Ter plaatse van de werkkeuken bevindt zich van rechts naar links een entreedeur met tweeruits bovenlicht en twee vensters. Tussen de penanten zijn slanke korbelen geplaatst, waarop een houten luifel onder lessenaarsdak rust, voorzien van een decoratieve geschubde sierlijst langs de onderrand, welke aan kopse zijden in hoogte afneemt. Links van de overkapping bevindt zich nog één zes- en een tweeruitsvenster, evenals een deur met tweeruits bovenlicht. Op de verdieping zijn aan weerszijden van het zolderluik twee zoldervensters geplaatst.

De tweelaagse achtervleugel wordt gedekt door een zadeldak met de nokrichting evenwijdig aan die van het woongedeelte. De staldeuren en vensters worden grotendeels gedekt door segmentbogen met geblokte aanzet- en sluitstenen. De beide symmetrisch ingedeelde kopgevels zijn tuitgevels met uitkragende dakaanzetten en een gevelbëeindiging van gele baksteen. Bij de linker kopgevel zijn de hoeklisenen doorgetrokken in de gevellijst. In het midden van de gevel een dubbel openslaand luik onder een segmentboogvormige ontlastingsboog met (gepleisterde) aanzet- en sluitstenen van gele baksteen. De rechter kopgevel heeft op de begane grond in het midden een dubbele deur onder segmentboogvormige ontlastingsboog gele bakstenen met aanzet- en sluitstenen. Aan weerszijden bevinden zich vernieuwde stalvensters. Op de verdieping een dubbel openslaand luik met een keperboogvormig bovenlicht, voorzien van verticale vijfruits roedenverdeling. De rollaag van de keperboog is, evenals die van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afgeschuinde bovenkant van de flankerende spaarvelden van gele baksteen. De achtergevel is een langsgewel met op de begane grond van rechts naar links een segmentbogige dubbele bedrijfsdeur, waarvan het bovenlicht een geometrische roedenverdeling heeft en een staldeur, die aan weerszijden geflankeerd wordt door twee hoog in de gevel geplaatste gietijzeren stalvensters met decoratieve geometrische roedenverdeling. Op de verdieping bevindt zich één venster en een luik.

Interieur

Woon- en bedrijfsgedeelte hebben grotendeels nog de oorspronkelijk indeling en afwerking, zoals de betegeling van de wanden in de werkkeuken, de houten blinden en schouwen in het woongedeelte. In het bedrijfsgedeelte zijn ondermeer vermeldenswaard de troggewelven in de maalderij, waarvan evenals in het dorsgedeelte de oorspronkelijk inrichting nog intact is.

Waardering

De boerderij 'Modelhoeve' is architectuur- en cultuurhistorische van algemeen belang als zeldzaam en vroeg voorbeeld van een hoofdzakelijk in Eclectische stijl opgetrokken boerderij uit het laatste kwart van de 19de eeuw. Vanwege het experimentele karakter en als zodanig van innovatieve waarde vormt de boerderij een voorbeeld van een bijzondere historische agrarische ontwikkeling uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

De boerderij is van architectuurhistorisch algemeen belang vanwege de typerende vormgeving en bijzondere detaillering van hoofd- en bijgebouwen, die deels samenhangt met de functie. De boerderij is tevens van belang vanwege de hoge mate van gaafheid van zowel het in- als exterieur.

De boerderij bezit ensemblewaarde door de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 517865

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82971/188

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hazerswoude-Dorp	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hazerswoude-Dorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hazerswoude	D			1668

*Omschrijving***

Inleiding

LANDBOUWSCHUUR, als onderdeel van het boerderijcomplex 'Modelhoeve', die vooral als korenschuur is gebruikt, stamt uit de bouwtijd van het complex (1883) en is uitgevoerd in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant waarin (pseudo)vakwerk. De schuur staat op het achtererf, ten zuiden van de boerderij.

Omschrijving

Grote houten schuur op rechthoekig grondplan onder een zadeldak met gesmoorde kruispannen. De nokrichting ligt evenwijdig aan die van het woongedeelte van de boerderij. Boven een gemetselde plint van grauwe baksteen zijn de wanden opgetrokken van rabatdelen. De linker kopgevel (oost) en de langsgevel aan voorzijde (noord) hebben een travee-indeling van respectievelijk drie en zes eenheden, bestaande uit een geometrisch patroon van horizontale, verticale en diagonale steunbalken. De rechter kopgevel (west) en langsgevel aan achterzijde (zuid) zijn voorzien van een verticaal beschot. Het beschot van de geveltoppen is voorzien van een geschulpte onderrand. In de geveltoppen, die zijn afgewerkt met eenvoudige makelaars, bevindt zich één keperboogvormig venster met verticale vierruits roedenverdeling. De langsgevel aan de voorzijde (zuid) heeft aan weerszijden een dubbele wagendeur (met steekkap) met daarboven een aan de onderzijde geschulpt beschot. De langsgevel aan de achterzijde (noord) heeft alleen aan de rechterzijde één dubbele deur. Aan de linker zijde bevindt zich een houten aanbouw met deels open verticaal beschot onder een lessenaarsdak met gesmoorde kruispannen.

In het interieur is de oorspronkelijke spantconstructie aanwezig.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De landbouwschuur is architectuur- en cultuurhistorisch van algemeen belang als bijgebouw in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant bij een zeldzaam en vroeg voorbeeld van een rijk uitgevoerde boerderij in Eclectische stijl uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

Van architectuurhistorisch belang vanwege de herkenbare vormgeving met pseudo-vakwerk en vanwege de hoge mate van gaafheid van zowel het in- als exterieur.

Van ensemblewaarde vanwege de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang met de andere complexonderdelen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Landbouwschuur

Monumentnummer*: 517866

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82971/186

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hazerswoude-Dorp	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hazerswoude-Dorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hazerswoude	D			1668

*Omschrijving***

Inleiding

WAGENSCHUUR, als onderdeel van en daterend uit de bouwtijd van het boerderijcomplex 'Modelhoeve'. De schuur is ten oosten van de boerderij gelegen.

Omschrijving

Vrijstaande éénlaags schuur op een langgerekte rechthoekige plattegrond onder een overstekend zadeldak met gesmoorde kruispannen. De nokrichting staat haaks op het woongedeelte van de boerderij. De grotendeels symmetrisch ingedeelde gevels zijn opgetrokken uit grauwe baksteen (kruisverband) met een iets uitkragend gemetselde, door een rollaag afgedekt trasraam. De beide langsegevels zijn deels voorzien van wit geschilderd pseudo-vakwerk met een travee-indeling van ongelijke breedte. Onder de daklijst bevinden zich kleine rechthoekige vensters. Bij de rechter langsegevel hebben de beide buitenste traveeën een identieke geleding met andreaskruisen. Het middendeel bestaat uit vier deuren, waaronder één inrijdeur en drie deuren met bovenlicht, van elkaar gescheiden door blinde traveeën. De geleding van de linker langsegevel bestaat in het midden uit vier smalle rechthoekige blinde velden met links daarvan drie en rechts vier traveeën met andreaskruisen.

De beide kopgevels zijn symmetrisch ingedeelde puntgevels. De meer representatieve kopgevel aan de noordzijde heeft sierspante. Op de begane grond zijn twee segmentboogvormige gietijzeren stalvensters met roedenverdeling geplaatst en in de geveltop een klein rond gietijzeren venster.

Van de blinde achtergevel (zuid) is de geveltop voorzien van houten beschot met met geschubde onderrand.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De wagenshuur is architectuur- en cultuurhistorisch van algemeen belang als bijgebouw bij een relatief zeldzaam en vroeg voorbeeld van een op experimentele basis opgezette boerderij uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

De wagenshuur is in hoge mate gaaf in zowel het in- als exterieur.

Van ensemblewaarde in relatie door de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang met de andere complexonderdelen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Wagenshuur(M)

Monumentnummer*: 517867

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82971/190

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hazerswoude-Dorp	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hazerswoude-Dorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hazerswoude	D			1668

*Omschrijving***

Inleiding

VARKENSCHUUR, als onderdeel van en daterend uit de bouwtijd van het boerderijcomplex 'Modelhoeve', ten oosten van de landbouwschuur gesitueerd.

Omschrijving

Vrijstaande éénlaags varkenschuur op een langgerekte rechthoekige plattegrond onder een zadeldak met gesmoorde kruispannen, waarvan de nokrichting haaks staat op het woongedeelte van de boerderij. De grotendeels symmetrisch ingedeelde gevels zijn deels opgetrokken uit grauwe baksteen (halfsteensverband), deels van rabatdelen, boven een iets uitkragend trasraam. De symmetrisch ingedeelde bakstenen kopgevel aan erfzijde (noord) heeft aan weerszijden een eenvoudige houten, door lisenen geflankeerde, deur. Het gevelbeschot van de kopgevel heeft een gekartelde onderrand en een gevelbeëindiging met eenvoudige houten makelaar. De rechter langsgewel (west) is van baksteen, zeven traveeën lang en voorzien van rondboogvormige ijzeren stalvensters. De zesde travee van links heeft twee houten deuren. De linker langsgewel is van hout en heeft een travee-indeling met pseudo-vakwerk, deels uitgevoerd met kruislings geplaatste steunbalken en voorzien van kleine rechthoekig roedenverdeelde stalvensters.

Waardering

De varkensschuur is architectuur- en cultuurhistorische van algemeen belang als bijgebouw op een boerderijcomplex uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

De varkensschuur is architectuurhistorisch van belang vanwege de herkenbare vormgeving en vanwege de gaafheid van hoofdvorm,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

materiaalgebruik en detaillering.

Van ensemblewaarde vanwege de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang met de overige complexonderdelen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Varkensstal